

TI KRITISKE SPØRGSMÅL TIL FORSTANDER JØRGEN JUUL OM BRUGEN AF SOLDATER SOM SIKKERHEDSPERSONALE

Af Kirsten Brøndum, Vidensteamets sekretariat

Hvorfor ansatte I soldater frem for pædagoger?

Det var i erkendelse af, at vi ikke kunne få personale nok med den rette pædagogfaglige profil. Jeg har set for mange magtesløshedsreaktioner og for mange brugere, der ikke har fået det, de havde krav på. Hvor mange tæsk skal en pædagog have? Vi pædagoger skal være villige til at løbe risikoen for overgreb, men vi skal også gøre, hvad vi kan for at forebygge og eliminere dem. Sikkerhedsfolk tilkobles, når vi ved, at pædagoger ikke magter det. Når pædagogens helbred er i fare eller som forebyggelse af, at den udadreagerende adfærd øges.

Når sikkerhedsfolk sørger for ro, glemmer I så ikke at arbejde med årsagerne til adfærden?

Nej. Analyseværktøjer, redskaber og metoder er de samme, og nu er pædagogen fri for at handle under angst. Når en pædagog mister kontrollen, er det styrende angst, og så kan de ikke være objektive.

Er det ikke foruroligende, at sikkerhedsfolk i forhold til en af beboerne er hele indsatsen og ikke kun en del af den?

Det er kun noget man tænker, når man ikke ved nok om det. Pædagogerne kunne ikke være alene med beboeren uden han slog, og han kunne ikke overskue at have to personer. Med kun en soldat blev der ro. Vi har supervision af medarbejderne en gang om måneden og ugentlige personalemøder. Efter hver vagt ligger der en skriftlig rapport, som der følges op på. Den pædagogiske indsats sker altså i samspil med stampersonalet. Sikkerhedspersoner er ikke løsningen, men et brugbart redskab, når vi taler om stærkt marginaliserede brugere.

Hvordan sikrer I pædagogisk udvikling, så sikkerhedspersonale ikke er nødvendigt?

Det fokuserer vi meget på. Vi arbejder fx med at sige »hvordan kan vi ændre på den her situation?«. Forhistorien er jo, at nogen af disse brugere med deres adfærd før lå på kanten af en dom. Vores dilemma er så; skal vi gå tilbage til den risiko ved at fjerne soldaterne? Man skal huske, at

de brugere vi overtager har mange års oplevelser af, at verden er imod dem. Og som udviklingshæmmede har de brug for lang tid, før de forstår ændringer. De er præget af manglende evne til at forstå, hvad medmennesker vil dem, og kan ikke fornemme følelser. Men dit spørgsmål rører da noget i mig, for det skal jo være en konstant og vedvarende refleksion hos mig og mine medarbejdere.

Mener du, at nogen af disse mennesker ikke kan udvikle sig?

Det spørgsmål skal differentieres. Når angsten hos brugerne reduceres, så løftes deres funktionsniveau. Men det skal ikke forveksles med udvikling. En organisk hjerneskade er vedvarende, og når en udredning viser, at de har et bestemt udviklingstrin, kan det, når de er oppe i 20'erne, ikke hæves. Men man kan hæve deres velvære og trivsel i forhold til omgivelserne, og så får de et bedre funktionsniveau.

Er det ikke en grundtanke i socialt arbejde, at alle mennesker har positive egenskaber, der kan udvikles og kompensere for de negative?

Jo, man skal netop tænke i egenskaber. Vi må ikke lave den fejl at tro, at fordi der er kommet ro på, at en bruger så kan mere end deres udviklingsniveau. Så sætter vi dem i en overkravssituation, som de ikke magter og derfor reagerer på.

Er der ikke en risiko ved at ansætte soldater, der kan have traumer efter tjeneste i krigsområder?

Jo, vi ved, der er risiko for, at denne type job kan udløse posttraumer, så det er vi ekstremt opmærksomme på. Vi har faktisk en erfaring med det.. Soldaten fik i samarbejde med forsvarrets psykologer behandling og kom videre i et andet job via en aktiv sygdomsmedling.

Er brugen af soldater en permanent løsning?

Det tør jeg ikke sige. Jeg kan se, at vi er inde i en rivende udvikling med debat og erfaringsopsamling, hvor vi også bliver klogere. Vi ansatte soldaterne pga. sikkerhed og deres evner til blide magtanvendelser. Men i dag har vi også

— og næsten mere — fokus på deres evne til at observere situationer og forebygge. Og vi har lært, hvor vigtigt det er at tænke i persontyper. I dag tror jeg, det er nemmere at gøre en soldat til pædagog end en pædagog til soldat.

Hvorfor er soldater bedre?

Det har noget med kultur og persontype at gøre. Selvfølgelig finder vi pædagoger, der er egnet til disse jobs. Men vi arbejder med en marginaliseret udadreagerende målgruppe mens vores pædagoguddannelse i dag er blevet en generalistuddannelse, der tiltrækker folk, der er reflekterende og har fokus på samspil. Kvaliteter, der giver gode pædagoger i langt de fleste jobs. Men vores brugere har behov for tydelige medarbejdere. For at omgivelserne tegner rammen, fordi de ikke kan selv, ellers reagerer de. Pædagogers magtesløshedsreaktioner er ikke kun et ledelsesansvar, men også et spørgsmål om uddannelse og socialpolitik.

Er det pædagogerne, der ikke er professionelle nok?

Nej. Jeg mener, de er dygtige, men at vi skal blive bedre til at turde nuancere og specialisere pædagoguddannelsen. Det vil blive meget afgørende for pædagoger i fremtiden, for ellers, tror jeg, at vi taber terræn til andre faggrupper på de områder, hvor der kræves specielle kompetencer. Vi er i en troværdighedsfase. Vi har aldrig været gode til at dokumentere i pædagogbranchen, men bedre til at hyle op. Det er udtryk for, at vi ikke har været nok i kontakt med omverdenen, og så bliver vi sneblinde. Vi skal træne os i at stille os selv alle de spørgsmål, som vi ikke tør stille. En af dem er, om en pædagog skal være multitaskende? Hvis svaret er ja, så er spørgsmålet, hvorfor der ikke findes specialiserede overbygninger på seminarerne? Et andet spørgsmål handler om økonomi. En døgndekning af en borger koster måske 2,2 mill. kroner om året. Når sikkerhedspersonalet gør det godt, kan vi så kræve, at der også skal en pædagog på og fordoble prisen? Tager vi ikke de midler fra andre mindre hårdtslående udviklingshæmmede? Det er en prioritering vi må forholde os til. Det, vi gør, er ikke kritik af pædagoger, det er en ageren i virkeligheden. ■

